

ŠESTA ODLUKA O SPROVOĐENJU PREPORUKA KOMISIJE ZA RAZMATRANJE LJUDSKIH PRAVA

Datum usvajanja: 2. jun 2026. godine

Predmet br. 2011-20

X i 115 ostalih podnosilaca žalbe

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava (u daljem tekstu: „Komisija“), na sednici održanoj 2. juna 2026. godine, u sledećem sastavu:

Gđa. Marina MANCINI, vršilac dužnosti predsedavajućeg člana,
G. Petko PETKOV, član,

uz podršku

Gđe. Pie HOLM, pravne službenice,

razmotrila je gore navedenu žalbu podnetu u skladu sa Zajedničkom akcijom Saveta 2008/124/ CFSP od 4. februara 2008. godine, Konceptom odgovornosti EULEX-a od 29. oktobra 2009. godine, kojim je uspostavljena Komisija za razmatranje ljudskih prava, kao i Pravilnikom o radu Komisije, sa poslednjim izmenama i dopunama od 2. juna 2026. godine, i

nakon većanja, donela sledeće:

I. OPŠTI PREGLED PREDMETA I ODLUKA KOMISIJE OD 22. APRILA 2015. GODINE

1. Ovaj predmet odnosi se na teške povrede ljudskih prava. Radi podsećanja, predmet se odnosi na navode o neprimerenom postupanju i dugotrajnoj izloženosti olovu u kampu za interno raseljena lica (IRL), kao i na povezane povrede osnovnih prava 115 podnosilaca žalbe romske etničke pripadnosti, koje proizlaze iz radnji i propusta koji se mogu pripisati različitim nadležnim organima.
2. Zbog ograničenja nametnutih njenoj nadležnosti, Komisija za razmatranje ljudskih prava bila je nadležna isključivo za razmatranje navodnih povreda prava koje se mogu pripisati Misiji EULEX-a na Kosovu (u daljem tekstu: „Misija“) u vršenju njenog izvršnog mandata.

3. Odlukom od 22. aprila 2015. godine, Komisija je utvrdila da je Misija odgovorna za povredu prava podnosioca žalbe na delotvoran pravni lek, zajemčenog, između ostalog, članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Za zaključke Komisije od posebnog značaja bila je činjenica da Misija nije sprovela delotvornu istragu okolnosti pod kojima su osnovna prava žrtava bila povređena od strane drugih organa vlasti.
4. Shodno tome, Komisija je, u skladu sa pravilom 34 Pravilnika o radu, uputila sledeće preporuke šefu Misije (u daljem tekstu: „ŠM“):

„Šef Misije treba da naloži nadležnim službenicima EULEX-a da izvrše provere kod nadležnih organa Kosova radi utvrđivanja da li je u ovom predmetu pokrenuta istraga i, ukoliko jeste, u kojoj se fazi postupka predmet nalazi. Šef Misije treba da obavesti Komisiju o rezultatima tih provera.

Po prijemu navedenih informacija, šef Misije treba da naloži tužiocima EULEX-a da razmotre mogućnost preuzimanja nadležnosti nad predmetom u skladu sa članom 7A Zakona br. 04/L-273, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti navedene u ovoj odluci, a naročito potrebu da Misija obezbedi delotvornu zaštitu prava podnosioca žalbe. Šef Misije treba da obavesti Komisiju o odluci tužioca u tom pogledu.“
5. Komisija je takođe zatražila od tadašnjeg šefa Misije da Komisiji dostavi tražene informacije najkasnije do 15. juna 2015. godine.
6. Dana 31. avgusta 2015. godine, šef Misije obavestio je Komisiju o nizu mera preduzetih radi sprovođenja preporuka Komisije. Konkretno, uputila je dopis vršiocu dužnosti šefa Izvršnog odseka EULEX-a i vršiocu dužnosti glavnog tužioca EULEX-a, zahtevajući od njih da razmotre Odluku Komisije i procene mogućnost primene člana 7A Zakona br. 04/L-273 o izmenama i dopunama zakona koji se odnose na mandat Misije Evropske unije za vladavinu prava u Republici Kosovo (Zakon o nadležnosti) na predmetni krivični predmet, kao i mogućnost njegove dodele tužiocu EULEX-a usled postojanja „vanrednih okolnosti“ u smislu navedene odredbe.
7. Dana 19. avgusta 2015. godine, vršilac dužnosti šefa Izvršnog odseka EULEX-a i vršilac dužnosti glavnog tužioca EULEX-a obavestili su šefa Misije da su, u skladu sa članom 7A Zakona o nadležnosti, glavni državni tužilac Kosova i glavni tužilac EULEX-a zajednički razmotrili predmet i zaključili da nisu ispunjene „vanredne okolnosti“ predviđene članom 7A, te da ne postoje uslovi za uspostavljanje nadležnosti tužilaca EULEX-a. Međutim, vršilac dužnosti glavnog tužioca EULEX-a uverio je šefa Misije da bi, ukoliko bi takve okolnosti nastupile u budućnosti, predmet i mogućnost primene člana 7A mogli biti ponovo razmotreni.
8. Nadalje, vršilac dužnosti glavnog tužioca EULEX-a naveo je da je Komisija u svojoj odluci o osnovanosti žalbe kritikovala EULEX zbog pokretanja istrage jedan dan nakon takozvanog „krajnjeg roka“ od 14. aprila 2014. godine. Takođe je naveo da u tom trenutku nije bila doneta odluka o pokretanju istrage, već da se predmet i dalje nalazio u fazi preliminarne istrage radi utvrđivanja da li je izvršeno krivično delo i, ukoliko jeste, identifikovanja lica koje bi moglo biti osumnjičeno za njegovo izvršenje. Vršilac dužnosti glavnog tužioca EULEX-a

dalje je naveo da zastupnik podnosioca žalbe nije odgovorio na zahteve za dostavljanje informacija koje je uputio lokalni tužilac, kao i da su informacije koje su dostavili podnosioci žalbe imale veoma ograničenu dokaznu vrednost.

9. Uprkos navedenom, lokalni tužilac zadužen za predmet prosledio je krivičnu prijavu Specijalnom tužilaštvu Kosova radi ocene njegove nadležnosti za postupanje u predmetu. Odgovor je bio negativan. Prema navodima zamenika glavnog tužioca Specijalnog tužilaštva, nije bilo indicija da se radi o predmetu organizovanog kriminala, te stoga predmet nije potpadao pod nadležnost Specijalnog tužilaštva. Shodno tome, predmet je ostao u nadležnosti kosovskih tužilačkih organa.
10. Vršilac dužnosti glavnog tužioca EULEX-a naveo je da će tužilac EULEX-a koji je ranije bio zadužen za predmet biti na raspolaganju lokalnom tužiocu u okviru svoje mentorsko-savetodavne uloge.
11. Dana 13. septembra 2015. godine, podnosioci žalbe dostavili su svoje izjašnjenje povodom informacija koje je dostavio šef Misije. Nisu se saglasili sa navodima šefa Misije da predmet ne potpada pod nadležnost EULEX-a. Takođe su tvrdili da, suprotno navodima šefa Misije, njihov zastupnik nije bio kontaktiran od strane EULEX-a.
12. Nakon toga, Komisija je donela pet (5) propratnih odluka u vezi sa ovim predmetom.

II. PRVA PROPRATNA ODLUKA

13. U propratnoj odluci od 11. novembra 2015. godine, Komisija je primila k znanju korake koje je šef Misije preduzeo radi sprovođenja njenih preporuka, kako su navedeni u njegovom dopisu od 31. avgusta 2015. godine.
14. Komisija je izrazila zadovoljstvo činjenicom da je šef Misije sproveo njenu preporuku da od nadležnih lokalnih organa zatraži informacije o tome da li je istraga još uvek u toku. U tom kontekstu, Komisija je napomenula da je predmet po prvi put upućen kosovskim tužilačkim organima u novembru 2013. godine, odnosno gotovo dve godine ranije. Komisija je takođe konstatovala da šef Misije nije dostavio informacije o tome da li su tokom istrage prikupljeni relevantni dokazi, niti da li su kosovski tužilački organi saslušali bilo koje svedoke. Takođe nije pružio informacije o mogućem vremenskom okviru za okončanje istrage. Nadalje, nije utvrđeno da su žrtve bile suštinski uključene u istragu koja je još uvek bila u toku. Stoga nije dokazano, na način koji bi zadovoljio Komisiju, da je u istrazi ostvaren stvarni napredak. U tim okolnostima, Komisija je smatrala da je pravo podnosioca žalbe na delotvoran pravni lek, zagarantovano članom 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima, i dalje ugroženo usled izostanka konkretnih i proverljivih napora da se predmet istraži blagovremeno i delotvorno.
15. Nadalje, Komisija je konstatovala da su glavni državni tužilac Kosova i glavni tužilac EULEX-a odlučili da predmet ne dodele tužiocu EULEX-a. Komisija je smatrala da bi delotvornost istrage bila značajno unapređena da su u vođenju istrage bili angažovani stručnost i resursi EULEX-a.

16. Shodno tome, Komisija je smatrala da koraci koje je EULEX do tada preduzeo nisu bili dovoljni da obezbede delotvornu zaštitu osnovnog prava podnosilaca žalbe na delotvoran pravni lek. Stoga je pozvala Misiju da nastavi saradnju sa nadležnim kosovskim organima radi praćenja napretka istrage. Komisija je dalje pozvala šefa Misije da dostavi informacije o tome kako se u praksi tumači pojam „vanredne okolnosti“ u smislu člana 7A Zakona o nadležnosti, kao kriterijum za odlučivanje o tome da li će predmet biti dodeljen tužiocima EULEX-a.
17. Komisija je utvrdila da je šef Misije *samo delimično* sproveo njene preporuke i da je pravo podnosilaca žalbe na delotvoran pravni lek i dalje bilo ugroženo usled izostanka dokazano delotvorne istrage u predmetu. Šef Misije je pozvan da do 28. februara 2016. godine obavesti Komisiju o napretku istrage.
18. Šef Misije je odgovorio Komisiji 2. marta 2016. godine. U vezi sa tumačenjem pojma „vanredne okolnosti“ u smislu člana 7A Zakona o nadležnosti, kao kriterijuma za preuzimanje predmeta od strane tužilačkih organa EULEX-a, šef Misije je naveo da primena člana 7A zahteva zajedničku odluku glavnog državnog tužioca Kosova i glavnog tužioca EULEX-a, te da se svaki predmet stoga zajednički ocenjuje.
19. Šef Misije je naveo da su glavni državni tužilac Kosova i vršilac dužnosti glavnog tužioca EULEX-a u oktobru 2014. godine usaglasili postupak za ocenu postojanja takvih okolnosti. Konkretno, prilikom svake takve ocene primenjivali bi se sledeći kriterijumi:
 - da li bi stručnost i iskustvo tužilaca EULEX-a doprineli delotvornom sprovođenju istrage i krivičnog gonjenja u predmetu;
 - da li postoje osnovi za sumnju da se vrši ili pokušava izvršiti neprimeren uticaj na istragu ili krivično gonjenje;
 - da li se predmet koji je predmet istrage ili krivičnog gonjenja odnosi na interese država članica Evropske unije ili uključuje učešće bilo kog člana osoblja EULEX-a na Kosovu.
20. Šef Misije je naveo da bi, ukoliko bi jedan ili više navedenih kriterijuma bili ispunjeni, glavni tužilac i zamenik glavnog tužioca Specijalnog tužilaštva Kosova, odnosno glavni tužilac Osnovnog tužilaštva u Mitrovici, zajedno sa tužiocem EULEX-a, podneli obrazloženi predlog glavnom državnom tužiocu Kosova i glavnom tužiocu EULEX-a radi dodele predmeta tužiocu EULEX-a, bilo kao isključivo nadležnom tužiocu ili u okviru mešovitog tužilačkog tima, u zavisnosti od okolnosti konkretnog predmeta.
21. S obzirom na to da su tužioci EULEX-a bili uključeni u predmet od njegove rane faze, smatralo se da nijedan od navedenih kriterijuma nije bio ispunjen. Predmet nije sadržao elemente koji bi zahtevali posebnu stručnost ili iskustvo tužilaca EULEX-a; nije bilo indicija o pokušajima uticaja na istragu; a lokalni tužioci su pokazali spremnost i sposobnost da postupaju u predmetu. Shodno tome, u početnoj fazi predmeta formiran je mešoviti tužilački tim. Nadalje, nije se činilo da se predmet odnosi na interese država članica Evropske unije, niti je u predmet bio uključen bilo koji član osoblja EULEX-a.

22. Šef Misije je takođe naveo da se predmet nalazio, i da se i dalje nalazi, u preliminarnoj fazi istrage radi utvrđivanja da li je izvršeno krivično delo i, ukoliko jeste, koje je krivično delo izvršeno i koja bi lica mogla biti osumnjičena za njegovo izvršenje. Zastupnik podnosioca žalbe nije odgovorio na nedavne zahteve za dostavljanje informacija koje mu je uputio lokalni tužilac, te se činilo da informacije koje su podnosioci žalbe do tada dostavili imaju ograničenu dokaznu vrednost.
23. U pogledu trenutnog statusa predmeta, šef Misije je naveo da se tužilac EULEX-a sastao sa novim lokalnim tužiocem kojem je predmet dodeljen nakon suspenzije tužioca koji je prvobitno bio zadužen za predmet zbog sumnje na zloupotrebu službenog položaja, kako bi razgovarali o do tada preduzetim radnjama. Lokalni tužilac je izrazio žaljenje što nije bio u mogućnosti da preduzme bilo kakve istražne radnje, navodeći da je bio preopterećen vođenjem istraga u hitnijim predmetima u kojima su okrivljeni bili u pritvoru. Međutim, obavestio je tužioca EULEX-a o svojoj nameri da se obrati Državnom tužilaštvu radi dobijanja smernica u vezi sa predmetom, te da će nakon toga postupati u skladu sa ishodom tih konsultacija.
24. Lokalni tužilac je takođe naveo da bi krivično delo koje bi najverovatnije moglo proizaći iz činjenica ovog predmeta bilo krivično delo „izazivanje opšte opasnosti“, kažnjivo prema članu 365 Krivičnog zakonika Kosova (Zakon br. 04/L-082). U tom slučaju primenjivao bi se rok zastarelosti krivičnog gonjenja propisan članom 106 Krivičnog zakonika Kosova, te je postojala velika verovatnoća da je nastupila zastarelost krivičnog gonjenja za navedeno krivično delo. To bi, u suštini, značilo da bi krivična prijava morala biti odbačena.
25. Šef Misije je naveo da je glavni tužilac EULEX-a dao uveravanja da bi tužilac EULEX-a koji je ranije bio zadužen za predmet, u svakom slučaju, mogao biti stavljen na raspolaganje lokalnom tužiocu u mentorskom i savetodavnom svojstvu, izvan okvira izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu. Pored toga, svaka zainteresovana strana mogla je u bilo kom trenutku podneti obrazloženi podnesak glavnom državnom tužiocu Kosova i glavnom tužiocu EULEX-a, ukoliko bi smatrala da su se okolnosti promenile na način koji bi doveo do ispunjenja uslova iz člana 7A Zakona o nadležnosti. Šef Misije je takođe naveo da je glavni tužilac EULEX-a dostavio odluku Komisije, zajedno sa svojom analizom predmeta, glavnom državnom tužiocu Kosova na razmatranje.
26. Dana 12. jula 2016. godine, Sekretarijat Komisije uputio je dopis šefu Misije kojim ga je obavestio da će Komisija nastaviti razmatranje predmeta radi donošenja druge naknadne odluke. S tim u vezi, Komisija je zatražila od šefa Misije da dostavi sve dodatne informacije koje su mu na raspolaganju, naročito u pogledu eventualnog napretka istrage. Komisija je takođe zatražila informaciju o tome da li je tužilac EULEX-a bio uključen u predmet u svojstvu mentora i u okviru svoje funkcije praćenja postupka. Komisija je zatražila da šef Misije dostavi odgovor najkasnije do 19. avgusta 2016. godine.
27. Šef Misije je odgovorio 17. avgusta 2016. godine, navodeći da predmet sada potpada pod isključivu nadležnost lokalnog tužioca u Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici i da tužioci EULEX-a nisu bili uključeni ni u kakvu formalnu mentorsku niti nadzornu aktivnost. Međutim, šef Misije je naveo da se rukovodilac tima tužilaca EULEX-a u Mitrovici sastao sa novoimenovanim lokalnim tužiocem 2.

februara 2016. godine (videti tačku 23 ove odluke), a zatim ponovo 3. avgusta 2016. godine, kako bi utvrdio da li je ostvaren bilo kakav dalji napredak u istrazi.

28. Na sastanku održanom 3. avgusta 2016. godine, lokalni tužilac je naveo da od sastanka održanog 2. februara 2016. godine nije preduzeo nijednu istražnu radnju. Međutim, istakao je da je izvršio uvid u spis predmeta i zaključio da bi se postupak mogao odvijati u dva moguća pravca. Prvo, predmet bi mogao biti procesuiran po optužbi za krivično delo „izazivanje opšte opasnosti“, a drugo, po optužbi za krivično delo „organizovani kriminal“, što bi značilo da bi predmet potpadao pod isključivu nadležnost glavnog državnog tužioca. Činilo se da daje prednost prvoj mogućnosti, koja bi dovela do obustave postupka usled nastupanja zastarelosti krivičnog gonjenja, u skladu sa rokom propisanim članom 106 Krivičnog zakonika Kosova.
29. Tužilac EULEX-a zakazao je naredni sastanak sa lokalnim tužiocem za 10. avgust 2016. godine, ali je lokalni tužilac naknadno otkazao sastanak uz obrazloženje da ima hitnije službene obaveze kojima se mora posvetiti.
30. Šef Misije je, u zaključku, naveo da je, usled izostanka napretka u predmetu i nepreduzimanja konkretnih radnji od strane lokalnog tužioca, glavni tužilac EULEX-a 10. avgusta 2016. godine zatražio da Savetodavna jedinica EULEX-a za pitanja pravosuđa preuzme formalno praćenje predmeta.

III. DRUGA PROPRTNA ODLUKA

31. U drugoj propratnoj odluci od 10. januara 2017. godine, Komisija je konstatovala dalje korake koje je šef Misije preduzeo radi sprovođenja preporuka Komisije. Međutim, smatrala je da ti koraci nisu bili dovoljni „da obezbede delotvornu zaštitu prava podnosioca žalbe na delotvoran pravni lek“. Nakon razmatranja najnovijih informacija koje je dostavio šef Misije, Komisija je donela sledeće zaključke i uputila sledeće preporuke:

„Izjavljuje da šef Misije do tada nije bio u mogućnosti da dodatno sprovede preporuke Komisije sadržane u prvobitnoj odluci i nalazima Komisije od 22. aprila 2015. godine.

Izjavljuje da je pravo podnosioca žalbe na delotvoran pravni lek i dalje bilo ugroženo usled nepostojanja dokazano delotvorne istrage u ovom predmetu.

Poziva Misiju, posredstvom šefa Misije, da redovno pribavlja ažurirane informacije od nadležnih kosovskih organa o napretku istrage, naročito u pogledu statusa formalnog praćenja predmeta od strane tužioca EULEX-a.

Poziva Misiju da nastavi komunikaciju sa nadležnim kosovskim organima radi praćenja napretka u ovom predmetu.

Poziva šefa Misije da do 28. februara 2017. godine obavesti Komisiju o napretku navedene istrage.“

32. Kao odgovor na navedeno, šef Misije je dopisom od 29. maja 2017. godine obavestio Komisiju da, suprotno ranijim navodima, predmet nije bio zatvoren, već da se i dalje nalazio u fazi istrage pred Osnovnim tužilaštvom u Mitrovici (Vučitrn).
33. Dana 15. decembra 2017. godine, Komisija se ponovo obratila šefu Misije sa zahtevom za dostavljanje ažuriranih informacija o daljem toku postupanja u predmetu.
34. Šef Misije je odgovorio dopisom od 30. marta 2018. godine, navodeći da je Misija održala više sastanaka sa nadležnim policijskim i tužilačkim organima „radi pribavljanja ažuriranih informacija o napretku istrage“. Šef Misije je takođe pojasnio da je istraga u ovom predmetu od avgusta 2016. godine bila predmet praćenja od strane Savetodavne jedinice za pitanja pravosuđa u okviru Divizije za jačanje kapaciteta. Dalje je naveo da je predmet i dalje aktivan, ali da se nalazi u preliminarnoj fazi istrage, te da ga Savetodavna jedinica za pitanja pravosuđa i dalje prati.
35. Dopisom od 12. aprila 2018. godine, Komisija je potvrdila prijem poslednjeg dopisa šefa Misije i pozvala ga da dopuni svoj odgovor informacijama o svakom daljem napretku u predmetu.
36. Šef Misije je odgovorio dopisom od 22. maja 2018. godine, u kojem je naveo da „nije ostvaren nikakav dalji značajan napredak od dopisa od 30. marta 2018. godine“. Iako je ukazao na više sastanaka održanih u vezi sa ovim predmetom, šef Misije je naveo da se situacija nije promenila od njegovog prethodnog izveštaja i da odluka o pokretanju istrage još uvek nije bila doneta. Takođe je naglasio svoj stav da je „odgovornost institucija Kosova da sprovedu delotvornu istragu“. Na kraju, šef Misije je naveo da će Misija nastaviti da prati razvoj događaja u predmetu u okviru svojih mogućnosti i kapaciteta.
37. Dopisom od 17. januara 2019. godine, Komisija je uputila još jedan zahtev za dostavljanje ažuriranih informacija o predmetu. Konkretno, od šefa Misije zatraženo je da dostavi informacije o sledećem:
- da li je Misija upoznata sa bilo kakvim razvojem događaja u ovom predmetu od dostavljanja poslednjeg izveštaja;
 - da li je Misija od tada preduzela dodatne korake ili mere radi sprovođenja preporuka Komisije;
 - da li su, prema saznanjima Misije, nadležni lokalni organi preduzeli bilo kakve radnje radi unapređenja istrage u ovom predmetu i, naročito, da li je predmet i dalje aktivan ili je zatvoren;
 - da li su odluke Komisije u vezi sa ovim predmetom dostavljene nadležnim lokalnim organima zajedno sa spisima predmeta;
 - da li Misija sprovodi ili planira da sprovodi bilo kakve aktivnosti praćenja ili druge vidove daljeg postupanja u vezi sa ovim predmetom.

38. Dana 20. februara 2019. godine, šef Misije odgovorio je na zahtev Komisije. Naveo je da je Jedinica za praćenje predmeta kontaktirala nadležnog tužioca u Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici i da je obaveštena da se predmet i dalje nalazi u preliminarnoj fazi istrage. Šef Misije je takođe ukazao na promenu prirode mandata Misije i naveo da će Misija nastaviti da periodično prati predmet. Naglasio je da, u okviru važećeg mandata, Misija nije ovlašćena da pruža savete lokalnim institucijama u pojedinačnim predmetima niti da obezbedi ostvarivanje prava žrtava na delotvoran pravni lek. Takođe je naveo da je glavni državni tužilac Kosova bio obavešten o odluci Komisije i odluci Savetodavne komisije za ljudska prava (SKLjP) u vezi sa ovim predmetom.
39. Dana 22. februara 2019. godine, dopis šefa Misije dostavljen je zastupniku podnosilaca žalbe radi informisanja i pružanja mogućnosti podnosiocima žalbe da dostave eventualna izjašnjenja povodom njegovog sadržaja. Istog dana, zastupnik podnosilaca žalbe potvrdio je prijem dopisa, potvrdio da i dalje zastupa podnosiocima žalbe i naveo da će sva eventualna dodatna izjašnjenja dostaviti najkasnije do 15. marta 2019. godine.
40. Dana 3. marta 2019. godine, zastupnik podnosilaca žalbe obratio se Komisiji i izjasnio se povodom navoda šefa Misije. Naveo je da odgovor šefa Misije ne sadrži „ništa novo“ i da se u suštini svodi na tvrdnje da: a) odgovornost ne snosi Misija i b) Misija odbija da prizna ili postupi u skladu sa odlukama Komisije. Takođe je doveo u pitanje tačnost i verodostojnost tvrdnje da kosovski organi sprovode istragu u ovom predmetu. Nadalje, pozvao je Komisiju da razmotri mogućnost dosuđivanja naknade štete svakoj porodici.

IV. TREĆA PROPATNA ODLUKA

41. Dana 27. marta 2019. godine, Komisija je donela svoju treću propratnu odluku. U toj odluci utvrdila je da podnosiocima žalbe još uvek nije bio obezbeđen odgovarajući pravni lek niti reparacija za povredu njihovih prava.
42. Komisija je dalje utvrdila da su nadležni lokalni organi preuzeli postupanje u predmetu i da sprovode istragu, kao i da se Misija obavezala da redovno prati njihove aktivnosti u vezi sa istragom. Komisija je naglasila potrebu da Misija skrene pažnju nadležnim lokalnim organima na značaj potpunog i delotvornog sprovođenja istrage u ovom predmetu, imajući u vidu da se radi o izuzetno teškim povredama ljudskih prava.
43. Konačno, odgovarajući na navode zastupnice podnosilaca žalbe, Komisija je istakla da, na osnovu svog osnivačkog akta, nema ovlašćenje da naloži isplatu novčane naknade podnosiocima žalbe (Godišnji izveštaj KRLjP-a za 2016. godinu, str. 2 i 48–50; Zahiti protiv EULEX-a, 2012-14, 11. novembar 2014. godine, naročito stav 16).
44. Dana 12. septembra 2019. godine, Komisija se ponovo obratila šefu Misije radi pribavljanja dodatnih informacija o sprovođenju preporuka Komisije i naporima ulozenim u otklanjanje povreda koje je Komisija utvrdila u ovom predmetu.

45. Dana 31. oktobra 2019. godine, Misija je odgovorila Komisiji i dostavila informacije o sprovedenim proverama. Deo tih informacija dostavljen je Komisiji na poverljivoj osnovi. Međutim, imajući u vidu značaj navedenih informacija, Komisija je pozvala Misiju da razmotri mogućnost njihovog dostavljanja nadležnim organima Evropske unije radi rešavanja pitanja navedenih u tim informacijama.
46. U vezi sa pitanjem Komisije da li je Misija upoznata sa bilo kakvim novim razvojem događaja u istrazi ovog predmeta, Misija je navela da je predmet i dalje aktivan:
- „ali da, nažalost, od dopisa EULEX-a upućenog Komisiji 20. februara 2019. godine nisu preduzeti nikakvi konkretni koraci. Odluka o pokretanju istrage nije doneta.“
47. U pogledu pitanja Komisije o koracima ili merama koje je Misija preduzela radi sprovođenja njenih preporuka nakon 20. februara 2019. godine, Misija je navela da je tužiocu zaduženom za predmet dostavila primerak „Treće propratne odluke o sprovođenju preporuka Komisije za razmatranje ljudskih prava“ od 27. marta 2019. godine, kao i drugih odluka Komisije koje se odnose na ovaj predmet. Tom prilikom, Misija se takođe raspitala kod nadležnog tužioca da li je od februara 2019. godine ostvaren bilo kakav napredak u predmetu, te je obaveštena da nisu preduzete nikakve dodatne radnje.

V. ČETVRTA PROPRATNA ODLUKA

48. Dana 11. decembra 2019. godine, Komisija je donela svoju četvrtu naknadnu odluku. U toj odluci, Komisija je utvrdila da podnosiocima žalbe još uvek nisu obezbeđeni odgovarajući pravni lek niti reparacija za povredu njihovih prava, te je uputila sledeće preporuke:

„Poziva Misiju da nastavi da izvršava svoj mandat u najvećoj mogućoj meri kako bi obezbedila puno poštovanje i zaštitu prava podnosilaca žalbe, kao i da primerak ove odluke dostavi nadležnim lokalnim organima;

Poziva Misiju da razmotri mogućnost dostavljanja suštine poverljivih informacija relevantnim organima Evropske unije;

Poziva Misiju da primerke ove odluke dostavi relevantnim strukturama unutar Misije, kao i relevantnim sagovornicima izvan Misije;

Poziva Misiju da sprovede sveobuhvatnu analizu raspoloživih sredstava kojima bi mogla delotvorno otkloniti povredu prava podnosilaca žalbe i da obavesti Komisiju o merama koje predlaže u tom cilju;

Poziva Misiju da, prema potrebi, informiše podnosiocima žalbe i uključi ih u sprovođenje navedene analize;

Poziva Misiju da razmotri mogućnost obraćanja državama članicama, posredstvom Evropske službe za spoljne poslove (EEAS), u vezi sa mogućnošću

obezbeđivanja reparacije ili naknade za povredu prava podnosilaca žalbe koju je Komisija pripisala Misiji.“

49. Dana 18. decembra 2019. godine, Komisija je svoju odluku dostavila šefu Misije i zatražila da Misija odgovori na navedene zahteve najkasnije do 16. marta 2020. godine.
50. Dana 20. avgusta 2021. godine, Komisija se ponovo obratila Misiji, zatraživši informacije o sprovođenju preporuka sadržanih u četvrtoj naknadnoj odluci, čim to bude moguće.
51. Šef Misije je odgovorio dopisom od 20. decembra 2021. godine, obavestivši Komisiju da je Misija, nakon donošenja poslednje odluke, izvršila dodatne provere kod nadležnih tužilačkih organa i utvrdila da nije ostvaren nikakav napredak u istrazi, koja je i dalje bila u toku. Nadalje, šef Misije je zatražio od Komisije da zaključi razmatranje ovog predmeta.
52. Dana 22. decembra 2021. godine, dopis šefa Misije dostavljen je zastupnici podnosilaca žalbe radi informisanja i pružanja mogućnosti podnosiocima žalbe da dostave eventualna izjašnjenja povodom njegovog sadržaja.
53. Narednog dana, zastupnica podnosilaca žalbe odgovorila je da delotvoran pravni lek još uvek nije obezbeđen. Istakla je da je Misija mogla da se obrati ministru pravde i ministru za zajednice i povratak u vezi sa ovim predmetom. Takođe je predložila da novoosnovana Komisija za istinu i pomirenje bude obaveštena o predmetu. Prema njenom mišljenju, Misija u suštini nije odgovorila ni na jedan od zahteva koje je Komisija uputila.
54. Dopisom od 18. januara 2022. godine, Komisija je šefu Misije dostavila primerak dopisa zastupnika podnosilaca žalbe. Šef Misije nije dostavio dodatna izjašnjenja.

VI. PETA PROPATNA ODLUKA

55. Dana 18. avgusta 2022. godine, Komisija je donela svoju petu naknadnu odluku. U toj odluci utvrdila je da podnosiocima žalbe još uvek nije obezbeđen pristup delotvornom pravnom leku niti im je pružena odgovarajuća reparacija za povredu njihovih prava.
56. Komisija je izrazila zabrinutost ne samo zbog činjenice da nadležni lokalni organi i dalje nisu sproveli delotvornu istragu u ovom predmetu, već i zbog toga što Misija nije razmotrila nijednu od preporuka sadržanih u četvrtoj propratnoj odluci.
57. Komisija je ponovila da obaveza Misije da otkloni posledice povrede ljudskih prava za koju je odgovorna, u skladu sa međunarodnim pravom ljudskih prava, i dalje postoji, te da Misija ne može da se poziva na promenu svog mandata kao opravdanje za neobezbeđivanje delotvornog pravnog leka, imajući u vidu da je povreda već utvrđena. Komisija je prihvatila činjenicu da je istraga sada u nadležnosti lokalnih organa, čije postupanje nije u njenoj nadležnosti da ocenjuje sa aspekta usklađenosti sa relevantnim standardima ljudskih prava. Ipak,

naglasila je da bi kontinuirani izostanak bilo kakve istrage i delotvornog pravnog leka za podnosiocce žalbe nužno podrazumevao nastavak povrede njihovih prava od strane Misije.

58. Komisija je takođe izrazila ozbiljnu zabrinutost zbog činjenice da je šef Misije u potpunosti zanemario njen poziv da Misija sprovede sveobuhvatnu analizu raspoloživih mogućnosti za otklanjanje utvrđene povrede, da relevantnim organima Evropske unije dostavi suštinu predmeta, kao i da se obrati Evropskoj službi za spoljne poslove (EEAS) radi razmatranja mogućnosti obezbeđivanja odgovarajućeg delotvornog pravnog leka.
59. Imajući u vidu navedeno, Komisija je odlučila da predmet ostavi otvorenim, ponovila sve preporuke sadržane u četvrtoj naknadnoj odluci u celosti i pozvala Misiju da do 15. novembra 2022. godine dostavi informacije o njihovom sprovođenju.

VII. NAKNADNO PRAĆENJE SPROVOĐENJA PREPORUKA

60. Dana 4. novembra 2022. godine, Misija je predložila da umesto pisanog izjašnjenja dostavi usmeno izlaganje. Međutim, usmeno izlaganje nije održano zbog nedostatka kvoruma potrebnog za rad Komisije.
61. Dana 14. avgusta 2023. godine, Komisija se ponovo obratila Misiji, ponovivši poziv da do 2. oktobra 2023. godine dostavi informacije o sprovođenju preporuka sadržanih u četvrtoj propratnoj odluci, koje su u celosti ponovljene u petoj propratnoj odluci.
62. Šef Misije je odgovorio dopisom od 14. novembra 2023. godine. Naveo je da je njegov prethodnik 7. februara 2023. godine posetio glavnog tužioca Osnovnog tužilaštva u Mitrovici radi pribavljanja informacija o statusu istrage u ovom predmetu, te da je tom prilikom obavešten da je predmet i dalje aktivan, ali da nije ostvaren nikakav napredak. Šef Misije je naglasio:

„Predmet stoga ostaje u nadležnosti kosovskih organa i EULEX ne može preduzeti nikakve dalje korake, budući da ne može da se meša u nezavisne tužilačke odluke ili radnje, niti da takve radnje preduzima u ime kosovskih organa.“
63. U pogledu preporuke da se razmotri mogućnost dostavljanja suštine poverljivih informacija relevantnim organima Evropske unije, šef Misije je naveo da je dopis u vezi sa tim informacijama upućen komandantu civilnih operacija.
64. Što se tiče preporuke da se primerci četvrte i pete propratne odluke dostave relevantnim strukturama unutar Misije i relevantnim akterima izvan Misije, šef Misije je naveo samo da se sve odluke Komisije distribuiraju relevantnim jedinicama unutar Misije.
65. U vezi sa preporukom da Misija sprovede sveobuhvatnu analizu raspoloživih mogućnosti za otklanjanje povrede prava podnosilaca žalbe, kao i da podnosiocce žalbe uključi u takvu analizu, šef Misije je izjavio:

„Misija nema na raspolaganju sredstva za otklanjanje povrede koju je utvrdila Komisija; tokom više godina izvršavala je svoj mandat u najvećoj mogućoj meri i ne postoje dodatne informacije koje bi se mogle pružiti, niti postoji svrha uključivanja podnosioca žalbe.“

66. U pogledu preporuke da se, posredstvom Evropske službe za spoljne poslove (EEAS), razmotri mogućnost obraćanja državama članicama radi obezbeđivanja reparacije ili naknade za povredu prava podnosioca žalbe za koju je odgovorna Misija, šef Misije je naveo da Misija nije u mogućnosti da se obraća državama članicama po tom pitanju.
67. Dana 6. januara 2026. godine, Komisija se ponovo obratila Misiji sa zahtevom za dostavljanje informacija o tome da li je preduzela bilo kakve dodatne korake radi sprovođenja preporuka sadržanih u petoj propratnoj odluci.
68. Šef Misije je odgovorio dopisom od 12. februara 2026. godine. Izjavio je:
- „Radi sprovođenja preporuka Komisije u ovom predmetu, u meri u kojoj je to bilo moguće, EULEX je tokom dužeg vremenskog perioda savesno i dosledno izvršavao svoj mandat u najvećoj mogućoj meri. EULEX smatra da ne postoje nikakvi dodatni koraci koje može preduzeti u vezi sa ovim predmetom.“
69. Komisija prima k znanju navedenu izjavu i zaključuje da se od Misije više ne mogu razumno očekivati dodatni napori u cilju sprovođenja njenih preporuka.

KOMISIJA, IZ TIH RAZLOGA,

UTVRĐUJE da je šef Misije samo delimično sproveo preporuke Komisije;

ODLUČUJE da zaključi razmatranje ovog predmeta.

Marina MANCINI,
v.d. predsedavajućeg člana

Petko PETKOV,
član